

DE KWESTIE

„Het zou goed zijn als minister Franc Weerwind (Rechtsbescherming) de strafbaarstelling van het publiekelijk zoeken naar een draagmoeder zo snel mogelijk schrapt”, vindt Dolislager.

FOTO 123RF

OPINIE Johannes Dolislager, onderzoeker EVRM

Verouderde wet straft wensouders onterecht

Voor één op de zes mensen is zwangerschap niet vanzelfsprekend. Wanneer medische hulp geen soelaas biedt, kan draagmoederschap uitkomst bieden. In die situatie stelt een vrouw haar lichaam ter beschikking om een zwangerschap te vordragen en daarna het ouderlijk gezag over het kind over te dragen aan de wensouders.

'Ongewenst'

Volgens toenmalig CDA-minister Hirsch Ballin en PvdA-staatssecretaris Kosto was draagmoederschap begin jaren negentig een 'ongewenst verschijnsel'. Het zou leiden tot een verhoogd risico op emotionele problemen bij de draagmoeder en een verhoogd risico op identiteitsproblemen bij het kind. Ook zouden wensouders mogelijk teleurgesteld zijn als het kind niet aan hun verwachtingen zou voldoen. Verder riepen de bewindslieden openlijk de vraag op of wensouders wel konden voldoen aan een goede ouder-kindrelatie. Onderbouwing gaven ze niet. Toch ging de Kamer akkoord.

Inmiddels zijn we bijna dertig jaar verder en blijken alle zorgen ongegrond. Zo laat onderzoek zien dat

Wie publiekelijk een draagmoeder zoekt of zichzelf als draagmoeder aanbiedt, kan een jaar cel of een boete tot €22.500 krijgen. Die straf botst met het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens, stelt Johannes Dolislager. „De wet mag een kindwens niet langer blokkeren.”

draagmoeders in de eerste tien jaar na de geboorte geen emotionele problemen ontwikkelen door het doen van afstand. Uit psychologisch onderzoek onder tienjarigen blijkt dat zij neutraal of onverschillig over hun verwekking zijn. De mate waarin zij last hebben van gedragsproblemen, hyperactiviteit, aandachtstekortstoornissen, angst en depressie is gelijk aan die van andere kinderen.

Barrières

Voor teleurstelling of non-acceptatie is geen wetenschappelijk bewijs. Waarschijnlijk komt dit omdat wensouders al allerlei stressvolle barrières overwonnen hebben voordat zij hun kind krijgen. Uit onderzoek blijkt dat homoseksuelen het zelfs als een triomf ervaren als het hun lukt een kind te krijgen, nadat ze jarenlang hoorden dat dit

'voor hen niet mogelijk was'. Dit zal ook voor heteroseksuele wensouders gelden.

Een andere verklaring waarom teleurstelling of non-acceptatie niet voorkomt, is dat vaderschap kan leiden tot de gewenste traditionele heteroseksuele genderrol. Zo blijkt dat het krijgen van kinderen wensvaders dichter bij hun ouders (en grootouders) brengt. Vooral omdat zij enthousiast zijn om (over-)grootouders te worden.

Door deze wetenschappelijke inzichten is er geen grond meer die de Nederlandse strafbaarstelling rechtvaardigt. Daar komt bij dat uit een reeks van uitspraken rond artikel 8 van het EVRM impliciet volgt dat er een 'recht op voortplanting' bestaat (die in specifieke gevallen wel kan worden beperkt).

Zo bepaalde het Hof in het Evans-arrest dat mensen

het recht hebben om zelf te bepalen of ze wel of niet een ouder worden. En uit *S.H. en anderen tegen Oostenrijk* bleek dat voor de bevruchting gebruik mag worden gemaakt van medische ondersteuning.

Beroep

Als wensouders tijdens hun zoektocht worden vervolgd, kunnen ze dus een beroep doen op artikel 8 van het EVRM. Als hun beroep slaagt, dan bepaalt de Nederlandse grondwet dat de Nederlandse strafwet niet van toepassing is. Wensouders gaan dan vrijuit. Het is echter de vraag of het zo ver moet komen. Het zou beter zijn als D66-minister Franc Weerwind

(Rechtsbescherming) de strafbaarstelling zo snel mogelijk schrapt. Dat doet recht aan het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens en dan kan de kindwens van wensouders worden vervuld.

Mr. drs. Johannes Dolislager is onderzoeker EVRM

FOTO ALDO ALLESSIE

door Yteke de Jong

IN HET VIZIER

Reisalternatieven

Het wordt vaak gezegd: we moeten meer treinen in plaats van vliegen. Vooral politici belijden dit graag met de mond. Het kabinet maakt zelf graag gebruik van de privéjets van de staat, terwijl een lijnvlucht minder vervuilend is. Door de chaos op Schiphol zijn veel mensen, mijzelf inclusief, bezig om te kijken naar alternatieven om Schiphol te mijden. Ik was van plan om naar het Verenigd Koninkrijk te gaan voor de krant, maar zag op tegen vier uur wachten op de nationale luchthaven met alle stress of ik het vliegtuig wel zou halen. Ik heb geen Privium-pasje, waar momenteel weer weken wachttijd voor is. Bovendien: in weerwil van alle sentiment rond goedkoop vliegen, zijn de ticketprijzen momenteel hoog. De kosten voor een retour naar Londen bedroegen €810.

Dan maar met de trein. Ik moest in een ander deel van Londen zijn, dan waar de Eurostar aankomt, maar dat ongemak nam ik voor lief. Maar tot mijn verrassing reed de Eurostar niet op de dag dat ik naar het VK moest. Ik kon mijn ogen niet geloven dat op een zaterdag in het hoogseizoen de trein eruit ligt. Ook daar is sprake van personeelsgebrek, maar het toont ook een gebrek aan commercieel denken. Geef de schaarse medewerkers op dinsdag vrij, als er minder zakelijk verkeer is in het hoogseizoen.

Vaak wordt het probleem van de disfunctionerende of niet-rijdende trein dat van de luchtvaart gemaakt, maar het zijn toch echt de spoorbedrijven die

Midden in hoogseizoen geen trein naar Londen

moeten zorgen voor een aantrekkelijk product. Ik hoorde deze week van een gezin dat de trein naar Slovenië had gepakt voor de vakantie, onderweg een stuk in de bus moest afleggen wegens werk aan het spoor. Het was allemaal ingecalculiseerd, maar prettig reizen?

Dan komt het echte alternatief voor het vliegen op kortere afstand naar voren: dat is niet de trein, maar de auto. Lastig voor de Ibiza- en Griekenlandgangers, maar het populairste vervoermiddel deze zomer van de vakantievierende Nederlanders. De trip naar Engeland had ik ook met de auto kunnen maken, maar dan had ik eerst vijf uur naar Calais moeten rijden, dan vervolgens ruim een uur op de boot, en dan weer ruim drie uur naar mijn plaats van bestemming. De boot kostte €350.

Voor een korte trip was het net iets te veel tijdsbeslag, maar voor een vakantie naar het VK qua tijdsinspanning goed te doen. Dat is ook de verklaring waarom reizigers toch in de rij op de Schipholcamping blijven staan. Voor een week of twee weken is de tijdsinvestering van vier uur in de hitte wachten en nog eens vier uur voor de reis en natransport wel te doen, maar voor een trip voor een dag niet. Ook verklaart het waarom vliegen populair blijft: het is een buitengewoon efficiënt en snel transportmiddel, zeker voor de echt verre afstanden. Als de beveiliging op Schiphol tenminste mee wil werken en wanneer dat weer gaat gebeuren? Voorlopig heb ik er een hard hoofd in, gezien de chaos die nu al maanden aanhoudt.